YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLARIN MOTİVASYON ve DENEYİMLERİ: DİYARBAKIR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Azize Burcu PEKİNER¹
Doç. Dr. Mustafa DOĞAN²

Anahtar Kelimeler	Özet
Deneyim Motivasyon Turizm Yalnız seyahat eden kadınlar Diyarbakır Türkiye	Bu çalışmanın amacı, yalnız seyahat eden kadınların motivasyon ve deneyimlerini incelemektir. Nitel bir araştırma olarak yüz yüze derinlemesine görüşme tekniği ile Diyarbakır'a yalnız seyahat etmiş olan 27 kadından elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile işlenmiştir. Yalnız seyahat eden kadınların en temel motivasyon kaynaklarını, özgürleşme, kendini tanıma, özgüven, bireysel seyahatin grup seyahate göre rahatlığı ve kolaylığı gibi faktörlerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Yalnız seyahat etmenin genel anlamda olumlu deneyimler yaşattığı ancak kadınların daha önceki seyahatlerinde erkek tacizi ağırlıklı olumsuz deneyimler de yaşadıkları belirlenmiştir. Diyarbakır'a seyahate yönelik algılarda ise, aile ve yakın çevreden iletilen endişeler olmasına rağmen kadınların çok tatmin edici deneyimler yaşadığı; aksine hiçbir olumsuzluk yaşamadığı görülmüştür. Kadınların birtakım olumsuz durumlarla karşılaşsa da sonraki seyahatlerini yine de yalnız gerçekleştirmeye yönelik güçlü bir motivasyona sahip olduğu da tespit edilmiştir.
Makale Bilgisi	
Araştırma Makalesi Gönderim Tarihi: 19.10.2021 Kabul Tarihi: 16.11.2021 Yayın Tarihi: 08.12.2021	

THE MOTIVATIONS AND EXPERIENCES OF SOLO WOMEN TRAVELLER: A RESEARCH ON DİYARBAKIR

Keywords	Abstract
Experience Motivation Tourism Solo Women Traveller Diyarbakır Turkey	The aim of this study is to examine the motivation and experiences of women traveling solo. The in-depth interview technique was used through a semi-structured question form within the framework of the qualitative research method, and the data obtained from 27 women who traveled to Diyarbakır alone were processed with the content analysis method. It has been determined that the most basic motivation sources of women traveling solo are liberation, self-knowledge, self-confidence, and the comfort and ease of individual travel compared to group travel. It has been determined that traveling solo provides positive touristic experiences in general, but women also experience male harassment and negative touristic experiences in their previous travels. In perceptions of traveling to Diyarbakır, although there were concerns from family and close circles, it was seen that women had very satisfactory experiences and on the contrary, they did not experience any negativity. It has also been determined that women have a strong motivation to carry out their future travels solo despite some negative situations.
Article Info	
Research Article Received: 19.10.2021 Accepted: 16.11.2021 Published: 08.12.2021	

¹ Batman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, burcupekiner@gmail.com

² Batman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, mustafadoganmustafa@gmail.com

GİRİŞ

Seyahat olanaklarının gelişmesi ve turizmin çeşitlenmesi, onun toplumsal yaşamla ilişkisini de etkilemiştir. Tarihsel süreç içinde insanlar farklı motivasyonlarla seyahat etse de bunlardan en belirgin olanlarından birinin, deneyimlenen keşif ve özgürlük hissi olabilir. Avrupa dışına seyahat etmek 18. yüzyıla kadar erkeklere özgü bir deneyim iken, 19. yüzyılda seyahate katılan kadınların sayısında giderek yükselen bir artış olmuştur. Bu dönemde kadınlar ağırlıklı olarak eşleri ile seyahat ediyor olsalar da sınırlı sayıda kadın gezginlerin, bilgilerini arttırmak, farklı ülkeleri tanımak, tekdüze yaşamlarını farklılaştırmak ya da gönüllü çalışmalar yapmak amacıyla yalnız seyahat ettiği görülmeye başlanmıştır.

Tarihsel olarak çoğu zaman ötekileştirilen ve dezavantajlı bir kesimi oluşturan kadınların seyahate katılmasının önünü açan faktörler elbette tek başına turizme ilişkin bir bakış açısıyla açıklanamaz. Turizmin gelişmesi, boş zaman ve ulaşılabilirliğin artması ve ortalama gelirle birlikte çalışma hayatındaki olumlu dönüşümlerle beslense de bu sürecin kadınlar için gelişmesinde etkili olan sosyo-ekonomik, yasal ve politik birçok başka faktör de söz konusudur. Kadınların çalışma hayatına dahil olmaları, bağımsız gelirleri ve kendine ait zamanlarının oluşmaya başlaması, bu sürecin genel ekonomik etkenlerinden bazılarıdır. Sosyal yaşamda toplumsal cinsiyet ve farkındalıkların artması da kadınların seyahate katılımını etkilemiştir ancak bu çalışmada, bu faktörlerin neler olduğu ve tarihsel olarak gelişimi ve arka planına odaklanmaktan ziyade, yalnız seyahat eden kadınların seyahat motivasyonları ve deneyimleri ele alınmıştır.

Bu çerçevede çalışma yalnız seyahat eden kadınların motivasyon ve deneyimlerini öğrenmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın alan araştırması için Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu bölgesinin en önemli ve büyük şehirlerinden biri ve aynı zamanda turistik açıdan da en çekici destinasyonlarından biri olan Diyarbakır seçilmiştir. Diyarbakır'ın seçilmesindeki nedenlerden biri de bu şehrin özellikle yalnız gezen kadınlar için güvenlik açısından daha riskli olarak algılabileceği varsayımdır. Bu bağlamda Diyarbakır'a yalnız seyahat etmiş kadınlarla yüz yüze görüşülerek onların motivasyonları ve yaşadıkları deneyimler araştırılmış ve literatüre katkı sunulmaya çalışılmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Tarihsel dönemlere bakıldığında seyahat faaliyetlerine katılım seviyesi yönünden kadınların azınlıkta olduğu erkeklerin ise çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Kadınların seyahat faaliyetleri üzerine yapılan araştırmalarda, onların seyahate katılımlarında daha çok kısıtlayıcıyla yüzleşmek zorunda kaldığı ortaya çıkmaktadır (Nyaupane ve Andereck, 2008). Yine de değişen ekonomik, sosyal ve politik koşullarla birlikte kadınların yalnız seyahat etme olanakları ve görünürlükleri artmaya başlamıştır. Yalnız seyahat eden kadınlar, ikamet ettikleri yerden tek başlarına ayrılan, gezi boyunca tanıştıkları kişiler olsa bile temel amaçları yalnız seyahat etmek olan ve aktivitelerinden yol seçimlerine kadar tüm kararlarından kendileri sorumlu olanlar (Wilson, 2004) olarak tanımlanmaktadır. Kadınlar; eş, anne, kız kardeş veya ev kadını gibi çeşitlilik arz eden toplumsal kimliklerinden uzaklaşarak kendi zevkleri ve memnuniyetleri peşinde tek başlarına turist olma fırsatını yakalamaktadır (Myers, 2010). Bu tür bir seyahati etkileyen motivasyonlar ve bunun yanında edinilen seyahat deneyimleri giderek daha çok alanyazının ilgisini çekmektedir.

Türkiye'de kadının seyahat kültürü, erkeklere göre daha da geç dönemde başlamıştır (Doğan, 2016). Yalnız seyahat eden kadınların deneyim ve motivasyonlarına yönelik çalışmaların, özellikle son on yılda daha çok uluslararası literatürde yapıldığı görülmektedir. Türkiye'de yalnız kadınlar üzerine yapılan araştırmalarda, seyahat kısıtlayıcıları ve risk algıları üzerine çalışmalar bulunmaktadır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen araştırmanın, ilgili alan göz önüne alındığında önemli bir özgürlük taşıdığı söylenebilir.

Kadınların yalnız seyahat etmeleriyle ilgili alanyazın incelemesi sonucu ulaşılan çalışmalar Tablo 1'de görülmektedir. 2000-2018 yılları arasında yalnız seyahat eden kadınlar ile ilgili gerçekleştirilen araştırmalarda kadınların deneyim ve motivasyonları ortaya çıkarılmıştır. Kadınların boş zaman ve turizm pazarına erişimde erkeklerden daha fazla sınırlandırıldığı görülmektedir (Wilson ve Little, 2005). Son otuz yıl içerisinde %47'sini kadınların oluşturduğu 35 milyon Amerikalının tek başına seyahat ettiği, kadınların turizm faaliyetlerinde aktif bir şekilde rol oynadığı; yalnız seyahat

etmeyi deneyimlemiş ve seyahatlerini tek başına gerçekleştirmek isteyen bireyler arasında ise yine çoğunlukla kadınların olduğu görülmüştür (Chiang ve Jogaratnam, 2005).

Tablo 1: Alanyazın Çizelgesi

YAZAR	YIL	TANIM
Cai ve Combrink	2000	Turistik seyahatlerde cinsiyetin etkili olduğu sonucuna varılmıştır.
Jordan ve Gibson	2005	Seyahat deneyimleri sonucunda üç tema tartışılmaktadır; gözetim, direnç ve güçlendirme.
Chiang ve Jogaratnam	2005	Beş temel motivasyon olduğu tespit edilmiştir. Bunlar; deneyim, kaçış, rahatlama, sosyalleşme ve öz saygıdır.
Wootten ve arkadaşları	2006	Kadın turistlerin deneyim boyutları; kendini keşfetme, aydınlanma ve eğitim amaçlı seyahat etmeleridir. Cinsiyetin seyahat üzerinde önemli olduğu ve buna göre farklılaştığı görülmüştür.
Wilson ve Harris	2006	Kadın hikâyelerinin ve kelimelerinin analiz edilmiş ve kadın seyahatinin şu temeller etrafında toplandığı ortaya çıkmıştır: Öz ve kimlik arayışı, kendini güçlendirme ve başkalarıyla bağlantı kurma ve küresel vatandaşlık.
Laesser ve arkadaşları	2007	Kadınlar genel olarak sosyal ağlarını büyütme ve meraklarını gidermek için yalnız seyahat etmeyi tercih etmişlerdir.
Jordan ve Aitchison	2008	Tek başına seyahat eden kadınların cinsel obje olarak görülme algılarının onların deneyimlerini nasıl etkilediği ele alınmıştır.
Wilson ve Little	2008	Yalnız seyahat eden kadınlar için birbiriyle bağlantılı dört kısıtlanma kategorisi belirlenmiştir: Sosyokültürel, kişisel, pratik ve mekânsal.
McNamara ve Prideaux	2010	Yalnız bağımsız kadın gezginlerin seyahat motivasyonları: Kendiyle mücadele, yeni insanlarla tanışma, Kişisel konfor alanlarının ötesine geçme, özerklik ve bağımsızlık duygusu geliştirme, kendini güçlendirme ve kendini genişletme-çeşitlendirme olarak bulunmuştur.
Myers	2010	Farklı seyahat deneyim boyutları ortaya çıkmıştır. Bunlar; somutlaşmış deneyimler, psikolojik gelişim, sosyo-mekânsal etkileşimler ve görsel tüketimdir.
Teran	2014	Kadınların aktif bir şekilde eğlence amaçlı seyahatlere daha fazla ilgi duyduğu ortaya çıkmıştır. Böylece kadınlar yalnız seyahatleri sonucunda yeni deneyimler yaşama, kendini tanıma

		ve öğrenme gibi kendilerini sosyal ve kültürel bakımdan geliştirebilecek önemli faydalar elde ettiği sonucu ortaya çıkarılmıştır.
Brown ve Osman	2016	Kadınlar Mısır tatillerinde karşı cins tarafından taciz boyutuna varan davranışlar nedeniyle tatil deneyimlerinin olumsuz etkilendiğini, karşı cinsin olumsuz davranışlarından korunmak için yerel kadınların davranış normlarına uymak zorunda kaldıklarını bu yüzden istemeden tutum ve davranışlarını değiştirdiklerini belirtmişlerdir.
Seow ve Brown	2018	Asyalı yalnız seyahat eden kadın turistlerin, seyahatleri sırasında karşı cinsin kısıtlamalarıyla karşılaştıkları; ziyaret ettikleri destinasyonlarda erkeklerin tacizine uğrayan kadınlar, saldırı veya tacizden korkmaya başlamış ve bu da destinasyonda sunulan boş zaman alanlarını kullanmalarını sınırlamıştır.

Alanyazın, yalnız seyahat eden kadınların motivasyonları konusunda, özellikle kendini gerçekleştirme, benlik arayışları, kişisel gelişim ve özgürlük-bağımsızlık gibi unsurların etkili olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Deneyimler konusunda da belirgin kısıtların, seyahat edilen turizm bölgesinin sosyo-kültürel özelliklerinden kaynaklı sınırlamalar, cinsel tacizler ve güvenlik sorunları belirgindir.

1.1. Yalnız Seyahat Eden Kadınlar

Gertrude Bell, Dünya'yı iki kez tek başına dolaşmış bir gezgin kadındır (İpçioğlu, 2009). 1893-1899 yılları arasında Bükreş'ten başlayarak Almanya, İtalya, İsviçre ve Fransa dâhil çoğu Avrupa ülkelerine seyahatte bulunmuş, ardından 1899 yılında Kudüs ve 1900'e Suriye'yi, aynı yıllar arasında da Hindistan, Cava, Burma, Çin, Japonya ve Amerika'yı dolaşmıştır (Howell, 2015). Amerikalı gazeteci olan Nellie Bly ise kadın gezginler denince akla gelen isimlerden birisidir. Bly'yi dünyaca ünlü gezgin yapan şey, Jules Verne'in "80 Günde Devriale" kitabından esinlenerek yaptığı dünya turudur. Dünyanın etrafını, trenlerle, fillerle, atlarla, gemilerle ve traktör yardımıyla 72 günde dolaşmış; İngiltere'den yola çıkarak, Fransa'ya, Singapur'a, Japonya'ya ve son olarak da Kaliforniya'nın sahillerini seyahat etmiştir (Biography, 2018).

İngiltere doğumlu 23 yaşındaki Isabelle Lucy Bird, 19. yüzyılda dünyanın farklı yerlerini tek başına seyahat etmiş; Kanada, Amerika, Avusturalya, Japonya, Hindistan, Tibet, İran, Kore ve Çin'e gittiği maceralarını konu ettiği çok sayıda kitap yayınlamıştır. Ayrıca Bird, 1891 yılında yayınladığı 'Fas Ülkesi ve Kürdistan'a Seyahat' adlı kitabında Bitlis'i konu almaktadır (Bitlisname, 2018). Seyahat yazarı ve dağcı olarak bilinen Fanny Bullrock Workman, *Himalayalar'daki Nun Kun zirvesin* en üst noktasına ulaşmış; rehberleriyle birlikte bir kadının ulaştığı en yüksek noktaya 23.300 fite (7000 metreden fazla) yüksekliğe tırmanmıştır. Gittiği bölgelerin haritasını çıkarmakla ünlü olan Workman da gezi kitapları yazmıştır (Bilim ve Gelecek, 2018). Bir diğer ünlü kadın gezgin Ida Pfeiffer, daha önce *tek başına seyahat eden kadınlara kıyasla çok az parayla yola çıkmış; Dünyanın etrafını* 4500 km. karadan, 56.000 km. denizden olmak üzere 60.000 km yolu yaklaşık 1,5 yılda gezmiş ve gezisini "Bir Kadının Dünya Etrafındaki Yolculuğu" kitabında anlatmıştır. 22 Mart 1842'de, 45 yaşındayken, tek başına çıktığı seyahatinde Viyana'dan İstanbul'a gitmek için Tuna Nehrin'den yelken açmıştır. İlk kadın gezginlerden biri olarak adını yazdırmıştır. Genelde yalnız gezmeyi seven biri olarak risk almaktan kaçınmamış ve bazı durumlarda kılık değiştirerek seyahat etmiştir (Bilim ve Gelecek, 2018).

Türkiye'de kadın gezgin olarak Fatma Fahrünnisa Hanım ilkler arasındadır. 1895 yılının Nisan ayında gerçekleştirdiği gezi pek çok açıdan önem taşımakta olup gezi izlenimlerini yazıya dökerek seyahatname haline getiren ilk kadın yazar olarak da bilinir (Toksa, 1999 aktaran Doğan, 2016). Özellikle Avrupa ve Amerikalı kadınların yalnız seyahat etme maceraları bugünün kadınlarının gezme motivasyonlarına öncülük etmiş ve rol model olmuştur.

2. YÖNTEM- AMAÇ- KAPSAM

Bu araştırmanın temel sorusu; yalnız seyahat eden kadınların seyahat motivasyonları ve deneyimlerini öğrenmektir. Bu temel soruya, Diyarbakır destinasyonu üzerinden vaka analizi ile bakılmış ve bu bağlamda nitel araştırma yöntemlerinden yüz yüze derinlemesine görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Araştırmanın evrenini yalnız seyahat eden kadınlar, örneklemi Diyarbakır'ı yalnız seyahat eden kadınlar oluşturmaktadır. Veri toplama süreci Nisan-Mayıs aylarında Diyarbakır'ın turistik çekim merkezlerinden olan Sülüklühan, Hasanpaşa Hanı ve tarihi Sur ilçesi sınırları içinde gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze derinlemesine görüşmeler için yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan soru formu kullanılmış ve temelde motivasyonlar, olumlu-olumsuz deneyimler ve Diyarbakır özelindeki algılara odaklanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yardımıyla değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen ham metinler dört aşamada analiz edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016):

- 1- Verilerin kodlanması
- 2- Kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi
- 3- Kodların ve temaların belirlenmesi
- 4- Bulguların tanımlanması ve yorumlanması

Görüşme kayıtları ve alınan notların çözümlemeleri yapılmıştır. Yapılan çözümlemelerde görüşülen kişiler (K1, K2...) gibi kodlanarak bilgiler sunulmuştur. Yapılan çözümlemeler içerik analizi yapılarak tablolar haline getirilmiştir. Bu kapsamda ziyaretçileri seyahate çeken sebeplere ilişkin tartışma alanını genişletmek ve alanyazınına katkı sağlamak hedeflenmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın kapsamı, Diyarbakır ile sınırlı olup yalnız seyahat eden kadınlar üzerine araştırma yapılmıştır. Diyarbakır'ı ziyaret eden kadınlar içerisinde yalnız seyahat eden kadın profiline uygun olanlar ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, içerik analizi yapılarak bulgular ortaya konmuştur. 27 kadın ile derinlemesine mülakat yöntemi ile yürütülen araştırmada 7 kadının yabancı uyruklu (Norveç, Prag, Litvanya, Azerbaycan, Norveç, Almanya Norveç), 1'i Almanya'da yaşayan Türk; geri kalan 19 kadının Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaşayanlardan oluştuğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcılar	İkamet yeri	Yaş	Meslek	Medeni Durum	Eğitim
K1	Tatvan	28	Öğretmen	Bekâr	Lisans
K2	Tatvan	29	Öğretmen	Bekâr	Lisans
K3	Sakarya	22	Öğrenci	Bekâr	Lisans
K4	Edirne	25	Arkeolog	Bekâr	Lisans
K5	İstanbul	27	Gazeteci	Bekâr	Yüksek Lisans
K6	Samsun	28	Crm uzman yardımcısı	Bekâr	Yüksek Lisans
K7	Şanlıurfa	25	Muhasebeci	Bekâr	Lisans
K8	Bursa	29	Öğretmen	Bekâr	Yüksek Lisans
K9	Norveç	34	Öğretmen	Evli	Yüksek Lisans
K10	Ankara	24	Mağazacı	Bekâr	Lisans
K11	Balıkesir	24	Make-up artist	Bekâr	Lisansa devam ediyor
K12	İzmir	27	Öğretmen	Bekâr	Yüksek Lisans

K13	Ankara	23	Avukat	Bekâr	Lisans
K14	Antalya	36	Turizm	Evli	Yüksek Lisans
K15	İzmir	36	Öğretmen	Evli	Lisans
K16	İzmir	36	Öğretmen	Evli	Lisans
K17	Kahramanmaraş	27	Öğretmen	Bekâr	Lisans
K18	Hatay	34	Öğretim görevlisi	Bekâr	Doktora
K19	Azerbaycan	26	Mühendis	Evli	Lisans
K20	Antalya	28	Halkla ilişkiler	Bekâr	Lisans
K21	Norveç	17	Öğrenci	Bekâr	Lisans
K22	Prag	28	Şarkıcı	Bekâr	Yüksek Lisans
K23	Litvanya	21	Öğrenci	Bekâr	Lisans
K24	Norveç	30	Öğretmen	Bekâr	Lisans
K25	Antalya	49	Mühendis	Evli	Lisans
K26	Mardin	29	Öğretmen	Evli	Lisans
K27	Almanya	24	Öğrenci	Bekâr	Lisans

Yapılan görüşmeler sonucunda kadınların yaş aralıkları 17-49 arasındadır. Kadınların 7'si evli, 20'si bekârdır. Kadınların mesleklerine bakıldığında 4'ü öğrenci, 11'i eğitim sektöründe çalışan, 8'i özel sektör çalışanı, 2'si mühendis, 1'i avukat ve 1'i arkeologdur. Kadınlar, lisans, yüksek lisans ve doktora mezunlarından ve üniversitede öğrenim görenlerden oluşmaktadır.

Tablo 3. Yalnız Seyahat Kadınların Motivasyon ve Deneyimleri

K1	Seyahat edince kendimi buluyorum ve rahatlıyorum. Sigara içmeyi bağımlılık olarak görüyorlarsa seyahat etmek de benim için bir bağımlılıktır. Hafta sonu geldiği gibi bu hafta nereye gitsem diye düşünürüm. Gittiğim ülkenin ya da şehrin tarihini öğreniyorum. Fotoğraf merakım olduğu için güzel fotoğraflar çekiyorum.
K2	Yeni kafeler, yeni tatlar ve farklı restoranlara giderek değişik fikirler oluştu. Tattığım yiyeceklerde ve içeceklerde beğendiklerimi okulda öğrencilerime uygulayarak birçok farklı şeyler deneyimliyorum.
K3	Seyahat ederken farklı arkadaşlıklar deneyimliyorum. Bu da çok güzel. Bir manzara da çekilmiş fotoğrafınızın hem olumlu hem olumsuz şeyler hatırlatıyor. Edebiyattan ve sanattan büyük zevk aldığım için gittiğim şehirlerde sanat ile ilgili yerleri geziyorum (bir şairin evi ya da müze gibi). Fakat arkadaşınız sizinle aynı fikirde olmayabilir o yüzden yalnız seyahatte daha bireysel kararlar verilebiliyor.
K4	Sürekli yeni insanlar tanıyorum bu sayede ufukumun açıldığını fark ettim. Gittiğim her şehrin

	yöresine ait yemeklerini tadarak deneyim sahibi oluyorum.
K5	Yalnız seyahat etmek kendini tanıma yolunda önemli bir adım. Yanınız da kimse yokken, tamamen kendiniz olduğunuz an kendi sınırlarınızı görebiliyorsunuz. Ve bu sınırları aşmak, önünüze çıkan yollarda kendiniz seçmek özgürlüğünün tanımı olan bir şey. Dilini, dinini, kültürünü bilmediğim bir ülkede insanlarla dost olabilmek bakış açısı inanılmaz genişletiyor. Dünya'nın senin evin olduğunu ve her noktasına adım atılabileceğinin farkına varılıyor.
K6	Yalnız olduğunuz zamanlarda insanlarla daha kolay tanışma fırsatı buluyorsunuz. Her yeni seyahatimde yeni yerler görüyorum, yeni kültürleri öğreniyorum, yeni insanlarla tanışmak bana haz veriyor ve yalnız seyahat etmemdeki en büyük nedenlerdendir.
K7	En başta özgüven sahibi oluyorum, insan analizi konusunda derin birikim sahibi oluyorum. Gittiğim yerlerin tarihini öğreniyorum merakım daha çok artıyor.
K8	Yalnız seyahat edince gittiğim yerlerin kültürünü daha iyi gözlemleyebiliyorum. İnsanlarla daha çabuk iletişime geçebiliyorum. Gittiğim şehirlerin tarih kokan sokaklarında yürümeyi, yeni lezzetleri tatmak, gittiğim şehirlere ait bilmediğim türküler ve şarkıları dinliyorum.
K9	Sırt çantamla seyahate çıktığımda 19 yaşındaydım. Dünyanın güvenilir bir yer olduğunu biliyordum ve birçok şeyi deneyimleyip bilgi sahibi oldum. Birçok tarihi bilgi öğrendim ve yeni tatlar tattım, Diyarbakır'da ilk defa tatmış olduğum ciğer ve kadayıfın bıraktığı tat gibi.
K10	Manisalıyım ve İzmir'e yakın olduğu için küçük yaşlarda otostopla İzmir'e gidip gelirdim. Farklı şehirleri görmek oraları gezmek yeni tatlar tatmak halen de beni heyecanlandırır.
K11	Yalnız başına da eğlenilebileceğimi anladım. Bazen de bulunduğum yerden kaçıp başka şehre gitme isteği ile seyahat ediyorum.
K12	Yalnız seyahat ederken merak ettiğim birçok konuyu gittiğim yerler de öğrendim. Çok gezen mi çok okuyan mı bilir sorusunun cevabı, belki de çok gezen bilir diyebilirim. Gittiğim her şehir de tarihi birçok konu öğrendim. Yeni kafeler, farklı yemekler tadıp onları öğrenme şansım bile oldu.
K13	Her bölgede yeni insanlarla tanışıyorum ve onlarla eğlenceli aktiviteler yapma şansım oluyor. Gittiğim yerlerin birçok doğa güzelliklerini keşfediyorum. O yöreye ait şiveyi bile öğrenmiş oluyorum.
K14	Yalnız seyahat ederken tüm programı kendim yapıyorum ve başkalarının kısıtlamaları ya da istekleriyle yaşamıyorum. Her seyahatimde farklı şeyler deneyimliyorum. Yöreye ait yemeklerini ve gittiğim yerlerde yapılan spor aktivitelerine katılıyorum.

K15	Yeni yerler keşfetmek, yemeklerini tatmak. Her seyahatimde farklı deneyimler kazanıyorum. Kışın gittiğim kayak merkezinde kayak yapmayı deneyimlemek. Yöreye ait türkülerin aslında oradaki olaylarla özdeşleştiğini öğreniyorum.
K16	Yolda tanışıp hala konuştuğum mükemmel dostluklar edindim. Hiç iletişim adresini almadığım bir sürü insan karnımı doyurdu ve yolda bayıldığım için beni alıp saatlerce başımdan bekleyen bir teyze oldu mesela. Asla dilini bilmesem de kendime gelene kadar yanımda durmuş olması mükemmel bir histi benim için.
K17	Yalnız seyahat etmek, kendi başıma yapabileceğim şeylerin olduğunu bana öğretiyor. Sadece şehre ve huzura odaklanıyorum.
K18	Hayata hep farklı renklerle bakmayı seviyorum ve gittiğim her şehrin insanı oluyorum sanki. Tanıştığım insanlardan farklı şeyler deneyimliyorum ve her şehrin sokaklarında kendimi bir kez daha keşfediyorum.
K19	Seyahatim sırasında bir kız yurdunda kalmıştım 2 gece gençlerle çok güzel vakit geçirip beraber gezdik ve böylece farklı insanlarla daha kolay iletişime geçebileceğimi gördüm.
K20	Yalnız seyahatlerim sırasında kendimi daha rahat ve özgür hissediyorum. Geçen yaz döneminde kız arkadaşlarımla beraber tatil düzenleyip gitmiştik ve o an bir daha asla birileriyle ya da herhangi bir grupta seyahat etmeyeceğim diye kendime söz verdim. Çünkü o an siz kitap okuyup dinlenmek isterken onların başka aktiviteler yapmak istemeleri ve bu yüzden yalnız seyahat etmeyi tercih ettim ve mutlu olduğumu hissettim.
K21	Grupla ya da arkadaşlarla seyahat ettiğim zaman çok sıkıldığımı fark ettim ve bu yüzden yalnız seyahat etmeyi tercih ettim. Gittiğim yerleri daha iyi gözlemleyebiliyorum ve bulunduğum yerlerin tarihi öğrenmeye çalışıyorum birilerine sorup uzun uzun anlatmalarını dinleyebiliyorum. Bunu grupla ya da arkadaşlarınızla yapamazsınız çünkü onlar çok farklı şeyler yapabilirler.
K22	Gitmek istediğim yerlere gidiyorum, başkalarıyla yaptığım planlarda her zaman sorunlar çıkıyor anlamadığımız durumlar oluyor ve bununla beraber modum düşüyor o yüzden elimden geldiğince yalnız seyahat etmeyi tercih ediyorum.
K23	Arkadaşlarımla seyahat ettiğim zaman onların yapmak istediğini yapmak insanı zorluyor. Heyecanı macerayı seven biri olarak farklı deneyimler deneyimlemek isterken onların bu tür şeylerden hoşlanmadıkları için sırf zaman harcamamak için kimse rahatsız olmasın diye yapamamak. Ya da kafamın biriyle uyduğunu düşündüğün biriyle de seyahat edilebilir. Ama oda pek mümkün görülmemektedir.
K24	Yalnız seyahat etmek bazen gerekli bazen de zorunluluktan dolayı seyahat etmekteyim.

	Ama yalnız seyahat etmek kendini dinleme konusunda çok iyi geliyor ve yapmak istediğim şeyleri başkasına bağlı kalmadan yapabiliyorum.
K25	Yalnız seyahat ederken yaşadığım olumlu deneyimler genelde kendimi dinlemem oluyor. Başkalarının istekleriyle değil de kendi isteklerimi yaparak günümü geçiriyorum.
K26	Yalnız seyahat ederken gelişi güzel farklı yerler keşfetmem, farklı insanları tanımak, tecrübe edinme, ufkumun açıldığının farkına vardım.
K27	Türkiye’yi seyahat etmemin en büyük sebeplerden biri, doğduğum yeri ve insanların özlediğinden ve kültürünü unutmamak amaçlı elimden geldiğince sık sık seyahat etmeye çalışıyorum. Hem gelenek görenek hem de kültürel bakımdan güzel oluyor.

Tablo 3’te görüldüğü üzere kadınların yalnız seyahat etme motivasyonlarının, yalnız seyahatin daha rahat, kolay ve pratik olması; kendini tanıma, özgüven, özgürlük hissi ve yeni insanları tanıma, tek oldukları zaman daha güzel vakit geçirdikleri ve daha fazla eğlendikleri şeklinde ortaya çıkmaktadır. Kadınların yalnız seyahati tercih ettiklerinde daha fazla tatmin oldukları, daha olumlu deneyimler edindikleri, gidilen yeri keşfetmek, yeni insanlarla yeni ve farklı deneyimler yaşamak temelde olumlu deneyimler olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 4. Yalnız Seyahat Eden Kadınların Olumsuz Deneyimleri

K1	Benim için olumsuz bir deneyim yok diyebilirim. Deseler ki mesleğini bırak sana şu kadar para verip ömrünün yettiği kadar gez hiç tereddüt etmeden kabul eder ve ömrümün sonuna kadar seyahat etmek isterim.
K2	Olumsuz deneyimim olmadı.
K3	Seyahatlerimde olumsuz deneyimlerim çok az oluyor. Sadece otostop çekerken bazı olumsuz durumlarla karşılaştım ve bu da bende olumsuz bir deneyim oluşturuyor.
K4	Yalnız seyahat etmek olumsuz bir deneyim yaratmıyor.
K5	Aslında tek kadın olarak seyahat etmek herhangi bir yere gitmeye engel değil. Sadece yaşadığım bölgede nasıl temkinli davranıyorsam gideceğim coğrafya için de temkinli davranıyorum. Örneğin; Hindistan’da gece sokakta dolaşırken dikkatli olmak gibi.
K6	Olumsuz bir deneyimim yok diyebilirim belki çok mühim olmadığı için aklımda yer etmemiş de olabilir.
K7	Yolların insana her zaman olumlu anlamlar kattığını düşünüyorum.
K8	Başka şehirlere gittiğim zaman kıyafet ve konuşma tarzından farklı bir şehirden geldiğinizi anlayınca rahatsız eden çok oluyor.
K9	Genelde yolculuk sırasında hava alanında ve güvenlikte birçok sorun yaşıyorum. Birkaç defa

	pasaportlarım inceleniyor ve bu benim için zaman kaybı oluşturuyor.
K10	Tek başıma seyahat ederken birkaç defa tacize uğradığım oldu ancak bu seyahatimde değil. Diyarbakır’a gelmeden önce Ege taraflarında otostop çekerek seyahat ederken aleni bir şekilde yaşı çok büyük olan bir adamın “benimle beraber olur musun?” demesi gibi. Toplum olarak yalnız gezen kadınlara kötü gözle bakılmasından dolayı rahat gezip, otostop çekilemiyor.
K11	Yalnız seyahat etmek bana hiçbir şekilde olumsuz bir deneyim yaşatmadı.
K12	Hastayken yalnız seyahat edilmeyeceğini öğrenmiş oldum. Bunun dışında olumsuz bir deneyim yaşamadım. Yapılan her seyahatin insan hayatına her zaman olumlu deneyimler kattığını düşünüyorum.
K13	Seyahat etmek bence olumsuz bir deneyim insana katmıyor. Olumsuz olunca bile insana sonradan çok güzel bir deneyim bırakmış oluyor. Örneğin; Hava şartlarının kötü olduğu bir vakitte çadırda kalmak ve onu deneyimlemek olumsuz bir deneyim oluşturmuştu ilk başlarda ama çadırı deneyimlemiş oldum.
K14	Olumsuz bir deneyimim olmadı.
K15	Olumsuz bir deneyimim olmadı.
K16	Herhangi bir ülkede veya şehirde yolda tek başınıza olmak insanı bazen zorluyor. Sokakta uyumam gereken geceler oldu ve bu zamanlarda çok zorlandım. Otostop çekerken de benzer biçimde sıkıntılar oldu. Ayrıca başka alakasız yerlerde inip yürümem gerektiği durumlar oldu. Tabi ki her şey her zaman mükemmel gitmeyebilir.
K17	Seyahatlerim sırasında şu ana kadar olumsuz bir deneyim yaşamadım.
K18	Olumsuz deneyim yaşamadım diyebilirim.
K19	Otobüsle seyahat ederken yanıma bir erkek oturdu ve beni Rus sanıp sarkıntılık etti. Otobüsteki görevlinin yardımı ile o kişiden kurtuldum. Sonuç olarak otobüste yaşadığım olay benim için olumsuz bir deneyim oluşturdu.
K20	Kalacak yer sorunu yaşadığım için otogarda geceleme zorunda kalmıştım ve kadın olduğumdan bir takım yanlış anlaşılmalara ve davranışlarla karşılaştım.
K21	Herhangi olumsuz bir deneyim yaşamadım.
K22	Dilini bilmediğim bir ülkeye gelince olumsuz bir deneyim yaşıyorum diyebilirim.

K23	Uzun yolculuklarımda bazen yoldaş birini aradığım oluyor ama zamanla yolda bile arkadaş edinebiliyorum.
K24	Bazen zor durumlarda birinin yanımda olmasını istedim; beraber fikir yürütme, çözüm bulma ihtiyacı hissettim.
K25	Özel bir olumsuz deneyimim olmadı.
K26	Olumsuz pek bir deneyim yaşamadım.
K27	Genelde hava alanlarında yaşadığım sorunlar oluyor ve tek başıma olunca kendimi yalnız ve mutsuz hissettiğim zamanlar oluyor.

Yalnız seyahat eden kadınların 14’ü hiç bir olumsuz deneyim yaşamamış; 13’ü ise Diyarbakır seyahatleri sırasında olmamakla birlikte daha önceki deneyimlerinde erkeklerin sözlü ya da bakışları da dahil olmak üzere taciz ve benzeri davranışlarına maruz kaldıklarını ve zaman zaman da teknik zorluklar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Yapılan görüşmeler incelendiğinde yalnız seyahat ederken yaşanan olumsuz deneyimlerin, kadınların tek seyahat etme motivasyonlarını kırmadığı ve yalnız seyahat etmeye devam ettikleri de gözlemlenmiştir.

Tablo 5. Yalnız Seyahat Eden Kadınların Endişeleri ve Diyarbakır Deneyimleri

K1	Diyarbakır’a gelmeden önce özellikle hırsızlık tehlikesinin yüksek olduğunu belirterek, çantama ve telefonuma dikkat etmem gerektiğini söylediler. O endişeyle geldim ama hiçbir sorun yaşamadım. Çok büyük bir deneyimim yaşamadım. Diğer gittiğim ülkeler gibi çok farklı deneyimler yaşamadım. Gezip gördüm, tarihi yerleri gördüm, yeni tatları denedim diyebilirim.
K2	Benim endişelerim yoktu ama ailemin endişesi vardı. Güvenmemem gerektiğini sürekli dile getiriyorlardı ve endişeleniyorlardı ama tarih kokan bir şehir. Birçok arkadaş edindim güzel yerleri gezip, güzel tatlar tattım ve merâkımı giderdim.
K3	Diyarbakır’a gelirken korkularım ve endişelerim yoktu. Hatta olumlu düşüncelerle geldim. Tarihini, coğrafyasını ve doğal güzelliklerini merak ederek geldim. Edebiyat aşığı olduğum için Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Arif gibi birçok şairin evini gezdim. Sülüklü Han içerisinde menengiç kahvesi ve reyhan şerbeti içerek Yılmaz Odabaşı’nın şiirlerini okudum. Sokaklarını caddelerini gezdim. Sur’u boylu boyunca gezip kuş bakışı bakıp gün batımını izledim ve meşhur olan ciğerini yedim. Ve son olarak Eğil’e gidip Dicle Nehri’ni saatlerce izledim.
K4	Gelmeden önce çok endişelerim olmadı hatta çok merak ve istekle geldim. Her zaman iyi düşündüm ve hep iyi şeyler yaşadım. Doğu’nun Paris’i sözü gerçekten doğruymuş. Sur içinde geleneksel kıyafetli amcaları görmek çok hoşuma gitti. Medyanın yansıttığı o algı ile alakası olmayan bir şehir. Beklediğimden bin kat daha fazla bir misafirperverlik gördüm. Çok güzel insanlar kattım hayatıma. Önyargısız geldiğim bu şehre tüm insanlara anlatarak

	yargılarını yıktım ve tarih kokan sokaklarında gezmek bile benim için çok güzel bir deneyim oldu. Ciğer sevmeyen biri olarak yediğim en güzel ciğer kebabını tatmış oldum.
K5	Herhangi bir endişem yoktu. Diyarbakır'ı grubumla kısa süreli seyahat ettim. Açıkçası insanların biraz sert olduğunu fark ettim. Ama bir sonraki Diyarbakır seyahatimde daha uzun kalıp gözlem yapacağım.
K6	Korkularım ve endişem yoktu fakat Diyarbakır ya da diğer Doğu illeri deyince insanın aklına geri kalmış şehirler geliyor. Ve yaptığım seyahatler bu düşüncenin yanlış olduğunu kanıtladı. Diyarbakır çok modern bir şehir. Diyarbakır'da gayet keyifli, etkinlikli ve bolca yemeli içmeli bir seyahat geçirdim.
K7	Seyahat ettiğim sürece hiçbir şehre önyargılı gitmedim. Sorunlu bir şehir gibi sözleri aldırmadan gezdim. Güzel yemeklerini tattım, tarihiyle ilgili bilgiler edindim.
K8	Ben bayrağımın dalgalandığı her yeri eşit görüyorum ama çevrem ve ailem Diyarbakır'a gelmeden önce korkmuştu. Herkes terör, hırsızlık var diye gitme dediler ve eşyaların çalınacağını bile söylediler. Ama dedikleri gibi bir yer olmadığını gördüm. Öncelikle televizyonda gösterildiği gibi kötü karışık bir il değil ve çok güzel gezilecek görülecek birçok yeri var. Buradaki aşiret kavramının söylenilenle çok farklı olduğunu gördüm. Birbirlerini nasıl sahip çıkıp kalkındırdıklarını gördüm. Kadınlarının çalışkanlıkları harika. Kahvaltılarını tattım ve herşeyin organik olanlarından tattım. İnsanlar arasında ayrımın yapılmadığını ve misafirperverliklerini gördüm. Yemek yemek için gittiğim yerlerde sipariş vermediğim halde masaya gelen ikramlıklar, beni tanımadıkları halde içten davranışları, güzel şiveleri vardı. Medyada gösterdikleri gibi olmadığı ve önyargılar olmadan heryerin gezilmesi gerektiğini öğrenmiş oldum.
K9	Korkularım olmadı. Türkiye'ye ikinci gelişim, ilk olarak İstanbul'a gitmiştim. Diyarbakır'ı da İstanbul kadar beğendim. İnsanları arkadaşça, yardımsever her konuda bana yardımcı oldular. Baklavayı çok sevdim.
K10	Ailem tereddüt ediyordu, yoksa benim kötü düşüncem yoktu (Yobaz, terör vb. olayların). Gelmeden önce bu kadar gelişmiş bir şehir olduğunu hiç düşünmüyordum. Muhteşem bir şehir, tekrardan gelmeyi düşünüyorum. Ciğeri, menengiç kahvesi, reyhan şerbeti ve insanların can yakın olması benim için çok güzeldi.
K11	Diyarbakır'a birkaç defa gelişim oldu ve ilk gelişimde sosyal medya gibi yayınların abartılı anlatımları ailemi endişelendirmişti. Ama ben hiçbir tereddüt yaşamadan geldim. Diyarbakır'a ait yöresel yemeklerini tattım. Ahmet Arif'i kendi evinde şiirlerini okumak, surları canlı canlı görmek ve tarihe yakından şahit olmak.
K12	Endişem yoktu. Merak ettiğim şehirlerden biriydi ve gelince harika bir şehirle karşılaştım.

	Yemekleri, insanların misafirperverliği, güler yüzle karşılamaları çok hoşuma gitti. Yemeklerini tattım ve müzelerini ziyaret ettim.
K13	Diyarbakır’da tanıdıklarımın olması sebebiyle herhangi bir endişem olmadan geldim. Medyadan görüp, duyduklarımı hiç düşünmedim. Tanıştığım kişilerin sıcaklığıyla güzel bir yere geleceğimi çok iyi biliyordum. Yeni insanlar tanıdım ve harika yemeklerini tattım. Tarihini öğrendim daha detaylı bir şekilde. Diyarbakır’ın aslında harika bir şehir olduğunu gördüm.
K14	Daha önce arkadaşlarım seyahat ettiği için herhangi bir endişem korkum olmadı. Bilakis merak ederek ve çok isteyerek geldim. Kendine has bir tılsımı olan bir şehir. Diyarbakır ile aramda duygusal bir bağ kurdum diyebilirim. Ciğerini, kadayıfını, reyhan şerbetini, menengiç kahvesini, Diyarbakır çöreği gibi yöresel tatları tatma şansım oldu. Tarihi birçok yeri gezip gördüm (Eğil, Ergani).
K15	Şahsen herhangi bir endişem yoktu ama Diyarbakır’a gelen kişilerin kıyafetine dikkat et demişlerdi. Ama herhangi bir sorun yaşamadım. Aksine kadınlar gayet modernlerdi. Diyarbakır insanların bu kadar cana yakı olması, yardım sever olması. Seksen küsur yaşındaki amcanın dolmuşta oturduğu yerden kalkıp bana yer vermesi beni çok şaşırtmış ve mutlu etmişti. Kültür evlerinde o yere ait türkülerini çalıp keyifli bir zaman geçirdim ve insanların ciğere olan düşkünlükleri merak edip deneyimleyip ve sonucunda memnun kalmam.
K16	Diyarbakır’a gelmeden önce hiç endişem yoktu. Türkiye’de en merak ettiğim şehirlerden biriydi. Eğil, Ergani, Hilar Mağarası ve Makam Dağı gibi yerleri gezdim. Tanıştığım birkaç abiyle beraber Makam Dağına gittim. Tanıştığım bir Amca adını dâhi duymadığım yazarlardan bahsetti ve saatlerce dinledim. Dalış yapmak için Eğil’e gelmeyi düşünüyorum. Türbelerini gezip onların hikayelerini dinledim.
K17	Aslında endişelenecek bir durumum söz konusu olmadı. Diyarbakır hakkında hep güzel şeyler duymuştum. Gastronomi kenti olduğunu düşünüyorum. Kalacak yer ve ulaşım konusunda inanılmaz kolaylıklar yaşadım.
K18	Hayır, endişem yoktu. Etrafımdan bilgiler almadan ve o an yaşamak istedim, sürprizleri severim. Kültür şehri olan bu şehre aşık oldum.
K19	Diyarbakır’ı tehlikeli bir yer olarak anlatmışlardı. Bende çok merak ediyordum. Ama geldiğimde böyle bir şeyle karşılaşmadım. Yabancılar karşı sıcak bir halkı var. Güzel bir kültür deneyimi yaşadım.
K20	Televizyon ve internette gördüğüm kadarıyla batıya nazaran gelişmemiş bir kent olduğunu düşünüyordum ama öyle olmadığını görmek beni çok şaşırttı. Kendine has bir tınısı ve

	kültürü bulunan, gayet sıcak ve güvenilir bir şehir. Ayrıca insanları çok sıcak ve samimi istenilen her şeyin bulunabileceği modern ve otantikliğinin bir karması şeklinde ve daha iyilerini hak ettiğini düşünüyorum.
K21	Ülke dışı seyahatlerimde ailemin endişeleri oluyor bende gelmeden önce nasıl bir yerle karşılaşacağımı çok merak ediyordum. Diyarbakır'ı çok farklı buldum ve tarihi bir şehir. Surlarını çok beğendim, her tarafta farklı hanlarının olup ve oralarda yöreye ait içeceklerini ve yöresel yemeklerini tatmak benim için güzel bir deneyim oldu. Dilini bilmediğim insanlarla anlaşabildiğimi ve o sıcaklığı onlarda hissedebildim.
K22	Ailemin bu konuda sıkıntısı olmuyor hatta daha fazla yeri gezip görmemi istiyorlar. Diyarbakır'a gelmeden önce herhangi bir endişe yaşamadım. Güzel tatlar deneyimledim ve tarihi yerleri gezdim. Farklı bir kültürü öğrenmiş oldum.
K23	Benim de ailemin de endişeleri olmadı açıkçası ve geldiğime değdi diyebilirim. İnsanların bu kadar samimi ve cana yakın olmaları, baklavaları, kadayıfları, menengiç kahvelerinin tadı hepsi birbirinden harikaydı.
K24	Diyarbakır'a proje amaçlı geldim ve gelmeden önce herhangi bir endişem yoktu gelmeden önce kısa bir araştırma yapıp geldim ve çok merak ederek geldim. Çok farklı bir deneyim yaşamadım diyebilirim. Yöresel yemekleri tatma şansım oldu, içli köfte, kuru dolma gibi güzel yemeklerinden tattım. Ve halkının yabancılara karşı bu kadar cana yakın olması ve misafirperver olmaları beni çok mutlu etti.
K25	Terör endişelerinden dolayı korkularım vardı. Uçağın kaçırılabilceğinden, uçağa suikast düzenlenebileceğinden çok korktum. Aynı korkuları kara yolunda yaşadığım yolculukta dâhi yaşadım. Ama hiçbirşey düşündüğüm gibi olmadı. Diyarbakır'daki insanların değerlerine çok bağlı bir toplum olması ve gelenekçi bir yapıya sahip olması benim çok hoşuma gitti. Özellikle teşekkür ettiğinizde ya da onlardan bir yardım istediğinizde “benim başım gözüm üstüne” sözü çok çok hoşuma gitti. Diyarbakır'da yeni yapılaşma çerçevesinde binaların ve evlerin güzelliğine ve bu büyüklüğüne rağmen fiyatlarının çok ucuz olmasına şaşırdım. Gerçekten çok geniş ve ferah evlerde yaşıyorlar.
K26	Büyükşehir ve farklı bir kültür, tanımadığım insanlarla olmak bana dezavantaj oldu. Çünkü bunun zorluğunu bayağı yaşadım. Diyarbakır bana çok yönlülüğü kazandırdı. Farklı deneyimler ve tecrübeler edindim. Önyargılarım kırıldı. Mezopotamya'yı ve kadim eserlerini tanımak mutlu etti beni.
K27	Diyarbakır'a özgü korkularım ve endişelerim olmuyor. Her seyahatimde hırsızlık, kaza vs. olacağından dolayı oluyor. Diyarbakır'a geldiğim zaman nasıl değiştiğini, geliştiğini görmek beni çok mutlu ediyor. Kültürü ve tarihi çok zengin ve dünyaya bakış açısı çok farklı Bir yandan da dışarıdan gelen baskı ve önyargılarla boğuşmak zorunda olmaları

üzücü bir durum.

Tablo 5’te kadınların Diyarbakır’la ilgili seyahate çıkmadan önceki algı ve beklentileri ve buna karşın yaşadıkları deneyim araştırılmıştır. Diyarbakır ile ilgili gelmeden önce endişe ya da çekinceleri olup olmadığı sorulmuştur. Araştırmaya katılan yalnız seyahat eden kadınlardan 10’u, Diyarbakır’a gelmeden önce, kendilerinin endişeleri olmasa da özellikle aile ve yakın çevreleri tarafından; terör, güvenlik sorunu, hırsızlık vb. gibi durumlarla karşılaşabileceklerine dair uyarıldıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın bu kadınlar, Diyarbakır’da kendilerine iletilen endişe duyulan güvenlik, hırsızlık vb. gibi hiçbir problemle karşılaşmadıklarını dile getirmişlerdir. Diğer 17 kadın ise herhangi gelmeden önce olumsuz bir algıları olmadığı, kendileri ya da çevrelerinin endişe duymadıkları ve paralel olarak deneyimlerinin de çok olumlu geçtiğini belirtmişlerdir. Diyarbakır özelinde seyahat eden yalnız kadınların hiçbir güvenlik, terör vb. kaynaklı bir sorun yaşamamakla birlikte yalnız ve kadın olmanın dezavantajını da hissetmediklerinin altını çizmişlerdir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yürütülen araştırma sonucunda, kadınların kendilerini tanıma, özgüven duyma ve kimlik arayışlarında yalnız seyahat etmenin önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum Myers (2010)’ın yaptığı araştırmada da görüldüğü gibi kadınların kişisel ve kimlik gelişimi için seyahat yoluyla kendilerine daha çok zaman yaratarak ya da yaşamlarını kendi kendilerine yansıtabilmek için zaman bulmaları sonucu ile örtüşmektedir. Wilson ve Harris (2006)’ın de yaptığı araştırmada başkalarıyla bağlantı, küresel arkadaşlık ve kendini güçlendirme gibi sonuçlar bu araştırmanın bulguları ile desteklenmektedir. Wilson ve Little (2008)’ın yaptığı araştırmada kadınların daha çok yurtdışına seyahat etmeyi tercih ettikleri; Türkiye’deki kadınların da yalnız seyahat ederek dünyayı tek başlarına gezdikleri ya da gezmek istedikleri görülmektedir. Wilson (2004)’nın araştırmasında Avusturyalı yalnız gezen kadınların Hindistan, İspanya, Mısır, İtalya ve Türkiye gibi ülkelerde olumsuz deneyim olarak, taciz gibi olayları yaşadığı ve bu olayların kadınların seyahatlerini sınırlandırdığı belirtilmiştir. Benzer biçimde bu araştırmaya katılan kadınların geçmiş deneyimlerinde benzer sorunlar yaşadıkları ancak Diyarbakır özelinde böyle bir sorunla karşılaşmadıkları görülmüştür.

Kadınların yalnız seyahat ederken daha rahat ve özgür oldukları ve daha farklı deneyimler edindikleri görülmektedir. Aynı zamanda farklı insanlarla tanışıp farklı kültürleri öğrenmeleri de önemlidir. Bir ya da birden fazla kişiyle özellikle grupla yapılan seyahatlerden sıkılan kadınların, yalnız seyahat etmeyi tercih ettiği görülmektedir. Bunun kaynağında, kadınların yalnız seyahatleri sırasında kendilerini daha özgür hissetmeleri ve kimseye bağlı kalmadan seyahati yürütebilmelerinin kendilerine verdiği özgüvenin onları geliştiren bir unsur olarak algılandığı düşünülebilir. Bunu destekleyen bir başka kanıt olarak da kadınların hepsinde yalnız seyahatleri sırasında insanlarla daha rahat iletişime geçildiğinin özellikle dile getirilmesi düşünülebilir.

Kadınların yalnız seyahat etme eğilimlerindeki artış, turizm endüstrisi için de büyüyen bir pazar payını temsil etmektedir. Bununla beraber turizme katılan turist profillerine göre yalnız gezen kadınların daha farklı motivasyonlarla hareket ettikleri ve deneyimlerinin de farklı yansımaları olduğu görülmektedir. Yalnız seyahat etmek isteyen kadınların seyahat olanaklarının tevik edilmesi ancak seyahat sırasında karşılaşılan kısıtların dikkate alınması önemlidir. Yaşanan olumsuz olaylara ilişkin çözüm yolları geliştirilmeli ve eksikliklerin özellikle deneyim boyutunda giderilmesi için çalışılmalıdır. Turizm sektörünün yalnız gezen kadınlara ilişkin bireysel ve toplu seyahatler açısından tesis, olanak, hizmet vb. gibi alanlarda düzenlemeler yapılması sürece katkı sağlayacaktır. Yalnız gezen kadınların, erkekler tarafından cinsel taciz vb. tutum ve davranışlarına maruz kalmaları en önemli seyahat kısıtlaması olarak ortaya çıksa da kadınların tercihlerini ve motivasyonlarını ciddi düzeyde etkilemediği söylenebilir. Ancak bu sınırlılıkların azaltılmasında, toplumsal, kültürel, geleneksel algılar, farkındalık ve cinsiyetçi erkek bakış açısı, taciz vb. gibi sorunlar, konuya bütünsel bir açıdan yaklaşılması gerektiğini göstermektedir.

Çalışma, spesifik olarak Diyarbakır’a il ya da ülke dışından gelerek yalnız seyahat eden kadınlarla sınırlıdır. Daha genel, yaygınlaştırılabilir değerlendirmeler açısından araştırmaların farklı ölçek ve zamanlarda yenilenmesi; yalnız seyahat eden kadınlar üzerine daha fazla çalışma yapılması gerektiği açıktır. Yalnız seyahat eden kadınlar açısından motivasyonların, psikolojik, toplumsal ve

sosyo-kültürel boyutları olduğu öngörülebilir. Bu nedenle bundan sonraki çalışmalarda yalnız seyahat eden kadınların seyahat motivasyonlarıyla ilişkilendirilebilecek çalışmalar yürütülmesi, kuramsal alanı da geliştirecektir.

KAYNAKÇA

- Brown, L. & Osman, H. (2017). The female tourist experience in Egypt as an Islamic destination, *Annals of Tourism Research*, Volume 63, 2-22.
- Çelik, Y. (2008). Diyarbakır Surlarında Hayvan Figürleri. T.C. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji ve Sanat Tarihi Anabilim Dalı Klasik Arkeoloji Programı Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır.
- Doğan, İ. (2016). Bir İstanbul Hanımefendisinin Bursa Seyahati. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Durak, Ş. (2014). Tarihi Çevrelerde Sürdürülebilir Turizm Planlaması: Diyarbakır Tarihi Sur İçi Bölgesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi.
- Howell, G. (2015). Queen of the Desert: The Extraordinary Life of Gertrude Bell, Pan Macmillan Books, London.
- Jordan, F. & Aitchison, C. (2008). Tourism and the sexualisation of the gaze: solo female tourists' experiences of gendered power, surveillance and embodiment, *Leisure Studies*, 27:3, 329-349, DOI: [10.1080/02614360802125080](https://doi.org/10.1080/02614360802125080).
- Karen E. N. & Bruce P. (2010). A Typology of Solo Independent Women Travellers, *Int. Journal of Tourism Research*, 12, 253–264.
- Myers, L., M. (2010). Women's Independent Travel Experiences in New Zealand.
- Wilson, E., & Harris, C. (2006). Meaningful travel: Women, independent travel and the search for self and meaning. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 54 (2), 161-172.
- Wilson, E., & Little, D.E. (2008). The Solo Female Travel Experience: Exploring the 'Geography of Women's Fear'. *Current Issues in Tourism*, 11(2), 167-186.
- Yıldırım, A. & Simsek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- <http://gezginkadinlar.com/gezgin-kadinlar-kimdir/> (11-09-2021).

EXTENDED ABSTRACT

Looking at historical periods, it is seen that women are in the minority of travel activities. The studies on women's travels have recognized that they faced more constraints in their participation in travel. However, with the changing social and political conditions, women have increasingly started to participate in solo travel. Women have been involved in tourism as a tourist on their own in pursuit of their own pleasure and satisfaction by getting away from their complex identities such as wife, mother, sister, or housewife. Exploring the motivations and experiences of women who travel alone have become important and the research has focused on this issue.

The aim of this study is to examine the motivations and experiences of women who travel alone. The study has focused on the travel motivations and experiences of women who travel alone. In this context, Diyarbakir, which is not only one of the most important and largest cities in the Southeast Anatolia region of Turkey, but also one of the most attractive cultural destinations of tourism, has been chosen as the field research of the study. The province has been also selected due to being as perceived one of the risky places due to some safety problems in Turkey.

In-depth face-to-face interviews were conducted with women who came to Diyarbakır for touristic purposes and traveled alone, and their motivations and experiences were investigated. In this research, data were collected using a semi-structured questionnaire and in-depth interview technique from 27 women traveling alone to Diyarbakır. The raw data were processed using the content analysis method. The main elements of motivation for women traveling alone are; freedom, self-knowledge, self-confidence, and ease of individual travel according to the group travel. Although traveling alone is generally the scene of positive experiences, it has been observed that women have had negative experiences of male harassment in their previous trips. Although concerns are conveyed from family and friends in perceptions about traveling to Diyarbakir, it has been observed that women have quite satisfactory experiences, but on the contrary, they do not experience negativity. The increase in women's tendency to travel alone represents a growing market share for the tourism industry as well but, according to the tourist profiles participating in tourism, it is seen that women traveling alone act with different motivations, and their experiences have different reflections. It is understood that the women have a strong motivation to continue to travel alone despite everything. It is important to encourage women who want to travel alone. Solutions should be developed for the negative events experienced and efforts should be made to eliminate the deficiencies, especially in terms of experience.